

Pravna država: Evropski poslanci pozivajo Komisijo, naj brani evropska sredstva

©AdobeStock/Respiro888

Evropski poslanci hočejo, naj Evropska komisija dokaže, da je sposobna braniti proračun EU pred državami članicami, ki kršijo načela pravne države.

Komisija mora kar najhitreje preiskati možne kršitve načel pravne države, saj stanje v nekaterih državah že zahteva takojšnje ukrepanje, so dejali evropski poslanci v [poročilu, sprejetem na plenarnem zasedanju julija 2021](#).

Poročilo obravnava smernice, ki jih je pripravila Evropska komisija in se nanašajo na izvedbo zakonodaje EU, ki prejemanje evropskih sredstev veže na spoštovanje pravne države s strani držav članic.

Čeprav je zakonodaja v veljavi že od januarja 2021, Komisija do sedaj ni predlagala nobenih ukrepov na njeni podlagi. Parlament meni, da za izvedbo uredbe niso potrebne dodatne interpretacije in da priprava smernic ne sme upočasnjevati izvedbe.

Komisija mora Parlamentu čim prej poročati Parlamentu o prvih primerih, ki jih preiskuje, so dejali poslanci. Če Komisija ne bo ukrepala, je Parlament pripravljen vložiti tožbo proti Komisiji.

Parlament je podobne zahteve podal v [resoluciji, sprejeti na plenarnem zasedanju 10. junija](#).

V ločeni resoluciji, sprejeti 8. julija, je [Parlament najstrožje obsodil madžarski zakon](#), ki pod pretvezo boja proti pedofiliji prepoveduje vsebine o LGBTIQ v šolskih izobraževalnih materialih ali otroških televizijskih programih.

Zakon ni osamljen primer, temveč še en v vrsti "namernih in preišljenih primerov postopne razgradnje temeljnih pravic na Madžarskem," so [dejali evropski poslanci](#). Parlament pravi, da ima "s strani države podprta diskriminacija manjšin neposreden vpliv na to, za katere projekte se države članice odločijo porabiti evropska sredstva," zato ima vpliv na ukrepe za zaščito finančnih interesov EU.

Parlament zahteva, da Komisija nemudoma sproži postopek ustavitve ali zmanjševanja izplačil Madžarski iz proračuna EU.

Branjenje pravne države je nujno

Na srečanju odbora za proračun in odbora za proračunski nadzor 26. maja so evropski poslanci razpravljali o izvedbi zakonodaje, ki povezuje proračun EU in pravno državo, z Gertom Janom Koopmanom, generalnim direktorjem oddelka Evropske komisije za proračun.

Koopman je poudaril, da so potencialne ocene Komisije glede stanja pravne države v državah članicah občutljive narave: "Odločitve bodo podvržene pravnemu pregledu s strani Evropskega sodišča. [...] Tega se moramo od samega začetka lotiti prav. Ne smemo si privoščiti napak in primerov, ki jih bo sodišče razveljavilo. To bi bila katastrofa."

Poslanci so dejali, da je uredba že sedaj precej jasna. "Kdor bi želel zelo kratke smernice, bi lahko v enem stavku zapisal: "Poglejte uredbo," je dejal [Petri Sarvamaa](#) (ELS, Finska). "Vsem državam članicam bi moralo biti jasno, da Komisija izvaja preiskave resnično objektivno," je dejal Sarvamaa.

"Ko govorimo o kršitvah pravne države, govorimo o zelo resni tematiki. Zavedamo se, da moramo biti glede teh ocen zelo skrbni. Vendar pa temeljitost in natančnost ne smeta prelagati izvajanja uredbe v nedogled," je dejala [Eider Gardiazabal](#) (S&D, Španija).

Drugi so dejali, da je v EU kriza pravne države, in pozvali Komisijo, naj ravna odločno in tako prepreči nadaljnje slabšanje. [Terry Reintke](#) (Zeleni/ESZ, Nemčija) je dejala: "Popolnoma zaupamo sposobnosti Komisije, da nadzoruje, poišče in oceni primere. Imate nekaj

najpametnejših odvetnikov v Evropi, imate najboljše javne uslužbence, s katerimi lahko zaščitite proračun EU in pravno državo."

"Vendar pa se ustvarja vtis, in govorim v imenu milijonov državljanov EU, da zadeve ne obravnavate kot nujne. Zdi se, kot da sedite v goreči hiši in pravite: "Preden pokličemo gasilce, bomo pripravili smernice, kako lahko pogasijo ta požar," je dejala Reintke.

Proračun EU in pravna država

Zakonodaja, ki je bila sprejeta konec leta 2020, pogojuje [prejemanje evropskih sredstev s spoštovanjem pravne države](#). Če Komisija ugotovi, da država krši načela pravne države in da so ogroženi finančni interesi EU, lahko predlaga zmanjšanje ali ustavitev izplačil tej državi iz proračuna EU.

Svet mora sprejeti odločitev s kvalificirano večino. Predpisi ščitijo interese prejemnikov sredstev - kmete, študente, mala podjetja in nevladne organizacije, ki ne smejo biti kaznovani zaradi ravnanja vlad.

Pravni izzivi

Parlament želi, da se sistem prične čim prej izvajati, saj se v zadnjih letih pojavlja skrb glede pravne države in demokracije v nekaterih državah članicah.

[Madžarska](#) in [Poljska](#) na Evropskem sodišču zahtevata, da se uredbo razveljavi. Na [srečanju 10. in 11. decembra 2020](#) so se voditelji EU dogovorili, da mora Komisija pripraviti smernice za izvajanje predpisov, ki naj bi bile dokončane po odločitvi sodišča.

Vendar pa Parlament vztraja, da so predpisi v veljavi in da ima Komisija [pravno dolžnost](#), da brani interese in vrednote EU.

Preverite, kako EU ščiti pravno državo.